

नवाह यत्कव न्नास्मिन् नव

NEVA JAA Monthly

no. 11

दं 9 ल्याः २

ने.सं. 99३२ जला

(वि.सं. २०६९ असोज

Sep-Oct 2012)

मू १०/-

नेवाः देय् दबूया तःमुँज्या विशेष

नेपाःया सरकार थें हे जुल देय् दबू

सर्वपक्षीय सहमति विना मेगु विकल्प मन्त

श्रीकृष्ण महर्जन

वर्तमान बाबुराम भट्टराईया नेतृत्वयुगु सरकार गथे संविधान कथं वनेगु लँ हे मदया अन्यौलताय लानाच्वंगु दु । अथे हे नेवाःतयगु मंकाःगु राष्ट्रिय संगठन नेवाः देय् दबूया अवस्था जुगु दु । अथे अन्यौलता ब्वलंगुलिं स्वनिगः दुनेया नेवाः नुगः दुपिं नेवाःत चिन्तित जुगु दुसा स्वनिगलं पिनेया नेवाःत गुपिं खुक्वःगु तःमुँज्याय ब्वति कयादीगु खः वयकःपिं छगू कथं निराश जुयावंगु अवस्था दु । ल्वापु स्वनिगः दुनेया नेवाः नेता व कार्यकर्तातयगु कारणं जुल धकाः तकं स्वनिगलपिनेया नेवाःतयसं थुइकावंगु अवस्था दु नेपाः संघीय राज्य जूवनाच्वंगु अवस्थाय जातिय पहिचानया आधारय प्रदेशत निर्माण नितिं छगू कथं अभ्यास यायेगु ज्या स्वनिगलपिने जुयाच्वंगु खँ न्हयथसें नेवाः देय् दबूया नां तयाः जक थपिं स्वनिगलपिने संगठित जुइ फेगु अवस्था दु मखुसा अन म्वाये फेगु अवस्था हे मद्दु धकाः तःमुँज्याय थःथःगु जिल्लाया खँ तयादीपिं नेवाःतयसं तःमुँज्यायात कयाः तसकं नुगलय् स्याकाः वनीगु स्वभाविक नं खः ।

देय् दबूया खुक्वःगु तःमुँज्याया भ्वलय् गुगुकथं न्हगु विधान पारित जुल धकाः घोषणा याये धुंकूगु तर लागू मजुनिगु नापं पुलांगु हे विधान कथं तःमुँज्याय प्रतिनिधित्व जूगुलिं अज्वःगु कथंया समस्या ब्वलंगु खः । वंगु जलाध्व नवमी सोमवाः (असोज ८ गते) देय् दबूया तःमुँज्याया अन्तिम दिं खुन्हु न्हगु नेतृत्व हे ल्यथे मलायेकं अनिशिचतकाल तकया नितिं

स्थगित जूगुलिं हे अज्वःगु कथंया समस्या ब्वलंगु खः । तःमुँज्याया भ्वलय् देय् दबूया नायः नरे श ताम्रकारं अन प्रस्तावित न्हगु विधान पास जूगु अले न्हगु नेतृत्वया नितिं चुनावी प्रक्रिया न्ह्याकेत अधिवक्ता चण्डेश्वर श्रेष्ठया नेतृत्वयुगु सानु सुवाल व राज्यलक्ष्मी बज्राचार्य दुथ्यागु निर्वाचन मण्डल घोषणा यानादी धुंकाः असामान्य अवस्था ब्वलंगुलिं धकाः देय् दबूया केन्द्रीय समितिया आकस्मिक मुँज्या च्वनाः अनिशिचतकाल तकया नितिं तःमुँज्याया ल्यदुगु ज्या स्थगित यायेगु धकाः घोषणा यानादीगु खः ।

अथे नायः ताम्रकारं तःमुँज्या स्थगित घोषणा यानादी धुनेवं हे अन्यौलता ब्वलंगु नापं थीथी कथंया न्हयसःत ब्वलंगु खः ।

तःमुँज्याय नायः ताम्रकारं घोषणा यानादीगु निर्वाचन मण्डलया कजि अधिवक्ता श्रेष्ठं धयादिल 'मूल त विधानया सवालयात कयाः समस्या ब्वलंगु खः । पुलांगु विधान कथं २५.१ या ल्याखं प्रतिनिधित्व जुयाच्वंगु तःमुँज्या खःसा आः न्हगु विधान कथं ५०.१ या अनुपातं जक प्रतिनिधित्व जुइगु अवस्था जुयाः मलाधिकारया सवाल, पारित जुल धाःगु न्हगु विधानय ३७ म्ह केन्द्रीय समितिया नितिं ल्यथे माःगु अले पुलांगु कथं १९ म्ह जक ल्यथे दैगु जुयाः हे समस्या ब्वलंगु खः । निर्वाचन प्रक्रिया न्ह्याके मलाःनिगु अवस्थाय हे असहज परिस्थिति ब्वलंगुलिं केन्द्रीय समितिं तःमुँज्या स्थगित याःगुलिं हे आः छु यायेगु धकाः अन्यौलता ब्वलंगु खः । न्हगु विधान कथं चुनाव यायेत निर्वाचन मण्डल दयेकूगु अवस्था

दु । उकिं आः थ्व अन्यौलतायात ताःहाकः मयासे उखुन्हु तःमुँज्याय ब्वति कयादीपिं प्रतिनिधितयत हे मलाधिकार बियाः चुनावी प्रक्रिया न्ह्याकेमाः । न्हगु विधानकथं चुनाव यायेगु जुल धाःसा न्हगु हे कथं तःमुँज्या याये मालिगु अवस्था वइ । थ्व तःमुँज्या स्थगित जक जूगुलिं तःमुँज्या हे सार्वभौम जुइगुलिं उगु तःमुँज्यायात निरन्तरता यानाः हाउसं पारित यानाः निर्वाचन प्रक्रिया न्ह्याकेमाः । उकिंया नितिं आःया वर्तमान केन्द्रीय समिति, संरक्षक, सल्लहकार नापं सरोकारवालात जानाः छगूकथं सहमति यानाः निकास बिइमाःगु अवस्था दु । सहमति जुल धाःसा निर्वाचन मण्डल शान्तिपूर्ण कथं निर्वाचन यायेत तयार दु ।'

अथे हे विघटन जूगु विधान मस्यौदा समितिया कजि त्रिरत्न शाक्यं धयादिल 'न्हगु विधान क्रियाशिल मजुनिगु अवस्था अले पुलांगु विधान मदये धुंकूगु अवस्था हे दक्ले तःधंगु समस्या जुयाब्यूगु खः । अथे जूगु कारणं देय् दबूया जीवन नाप सम्बन्धित पुलापिं नायः, संरक्षकपिं, आःया केन्द्रीय समिति व चुनावया नितिं वनेत तयार जूगु निगुलिं पक्ष च्वनाः सहमतिया आधारय न्ह्याः वनेमाःगु अवस्था दु ।'

उगु हे कथं विघटन जूगु विधान मस्यौदा समितिया दुजः किरण शाक्यं आःया अवस्थाय निगू विधानया द्रन्द् हे मूल समस्या जुयाब्यूगु दु धकाः धयादिल । निर्वाचन मण्डल तकं दयेके धुंकूगु (ल्यथे ७ पेजय)

नेवाः देय् दबूया खुक्वःगु तःमुँज्या

एस. आर. एस.

प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराई नेवाःतयत् एकताय् चिनाः नेवाःतयगु हक, अधिकारया सवालयात च्वन्हायाकेगु आज्जु ज्वनाः नीस्वनातःगु नेवाः देय् दबूया खुक्वःगु तःमुँज्या व १८ क्वःगु बुदिया लसताय् जूगु ज्याइवःया औपचारिक उले ज्या वंगु असोज ६ गते यानादिल ।

नेपाःया राष्ट्रिय गान व नेवाः राष्ट्रिय गान हायेकाः न्ह्याकगु उगु ज्याइवः ने वाः देय् दबूया नायः नरेश ताम्राकारया सभापतित्वय् न्ह्याःगु खः । ज्याइवल्य नेपालभाषाया ज्याइवः न्ह्याकाच्वंगु इमेज च्यानल, सगरमाथा टेलिभिजन, हिमालयन टि.भी., नेपाल वान्, नेपालमण्डल, च्यानल ने पाल, नेपाल टेलिभिजनयात हनेगु ज्या नं जूगु खः । उगु हे ज्याइवल्य नारायणदेवी तीर्थनार आयण सिरपा अम्बिकादेवी श्रेष्ठयात व झी समाज धरानयात लःल्हाःगु खःसा ठाकुरलाल भाषा सिर पा नेवाः एफ.एम.यात लःल्हाःगु खः ।

ज्याइवल्य न्वायेगु इवल्य प्र.म. डा. भट्टराई पहिचानसहितया स्वायत्तराज्यमागयासँ नेवाःतयसं थ्वयेकाः च्वंगु सलय् थःगु प्रतिबद्धता दु धासँ संघीयता, गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षताया नापनापं जनताया अधिकार सुनिश्चित याये गु अभियानय् नेवाःतयगु तिबः दयातुं च्वन धाःसा राजनीतिक ख्यलय् न्ह्यागु कथंया पंगः वःसां नं छगू विन्दुइ थ्यंकाः जनताया चाहनाकथं झीपिं न्ह्यु संविधान दयेकेत सफल जुइ धयादिल । ज्याइवल्य वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री डा. केशवमान शाक्यं आः राजनीतिक समावेशीयानितिं नेवाःतनं जायेमाःगु खँ बः बियादिसँ वइगु संविधानसभाया चुनावय् गुकथं अप्वः नेवाःतयत् त्याकेगु धइगु खँय् झीगु ध्यान केन्द्रीत जुइमाः धयादिल । अथे हे नेपालभाषा एकेडेमीया चान्सलर डा. सत्यमोहन जोशीं नेवाः स्वायत्त राज्य मवःतले नेवाःतयसं आन्दोलन जारी हे यानाच्चनी धासँ मेमेगु जनजातित थौं नेवाःत स्वयां न्हयःने वये

धुंकूगु खँ कनादिल । थुकियालिसँ वय्कलं नेवाःत न्हयःने वयेमाःगुली बः बियादिल ।

नेवाः देय् दबूया न्चकु धर्मशोभा तुलाधरं लसकुस यानादीगु उगु ज्याइवल्य देय् दबूया नायः नरेश ताम्राकारं नेवाःत एकताया सवालय् छप्पं छधी जुयाः न्ह्यां वनेमाः धयादिल । ज्याइवःया उलेज्या न्हयः सांस्कृतिक ज्याइवः नं जूगु खः ।

पद दाबेदारी घोषणा यानादीपिलिसे अन्तर्क्रिया

राजेन्द्र शाक्य

यँ/नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबूया ग्वसालय् वंगु यंलाथ्व ६ शुक्रवाःकुन्हु थनया आनन्दकुटी स्कूलय् नेवाः देय् दबूया नायः पद दाबेदारी घोषणा यानादीपिलिसे छगू अन्तर्क्रियात्मक ज्याइवः जुल ।

नेवाः देय् दबूया नायः पदय् मुक्कं गुम्हेस्यां दाबेदारी घोषणा यानादीगु खःसा उगु अन्तर्क्रियात्मक ज्याइवल्य धाःसा जितेन्द्र विलास बज्राचार्य, त्रिरत्न शाक्य व नरेश ताम्राकारपिं जक उपस्थित जुयादीगु खः ।

वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री डा. केशवमान शाक्य विशेष पाहांकथं झाःगु उगु ज्याइवल्य न्वायेगु जितेन्द्र विलास बज्राचार्य थौंया अवस्थाय् नेवाः देय् दबूया चुनाव जुइ मजिउ धयादिल । यदि चुनाव जुल धाःसा बुम्हे देय् दबुली दुहां वये फइगु अवस्था हे मदु धयादिसँ वय्कलं सर्वसम्मतीं हे न्ह्यु न्हायः ल्यये माः धयादिल । अले थम्हं नायः पदय् उम्मेदवारी मबीगु तर दुजःया लागिं धाःसा उम्मेदवारी बीगु जानकारी बियादिल । ज्याइवल्य थःगु बिचाः तयेगु इवल्य त्रिरत्न शाक्यं नेतृत्व न्ह्याम्हे सिया ल्हाःतय् वंसां नेवाः देय् दबू त्यायेमाः, ने वाःतयगु एकता क्यनेत ताःलायेमाः धयादिल । न्ह्यु न्हायः नेवाःतयगु मुद्दाय् स्पष्टम्हे जुइमाः धासँ वय्कलं दूरदर्शी व समन्वयकारी भूमिका

महितेफुम्हे व संगठनात्मक पद्धतीयात सुथांलाक्क न्हयके फुम्हे हे न्ह्यु न्हायः जुइमाःगु वय्कःया धापू खः । उकिं यदि उगु ज्याया नितिं थः अयोग्य जूसा बरु थः मैदान त्वःतेत तयार दु धयादिल । थःगु खँ स्वायेगु इवल्य वय्कलं स्वनिगः दुने हे आपालं उम्मेदवारी वःगुलिं स्वनिगलं पिनेया नेवाःतयत् घाः मलायेमा धासँ थः देय् दबूयात केन्द्रीय दबू दयेकेगु नितिं नायः पदं दाबेदारी लित कायेत तयार दु तर केन्द्रीय दुजःया रुपय् धाःसा धस्वानाच्चनेगु जानकारी बियादिल ।

अन्तर्क्रियात्मक ज्याइवल्य न्वायेगु नरेश ताम्राकारं न्हापा स्वनिगलं पिनेया नेवाःतय्के थः नेवाः खः धइगु हे भावना मदुगु तर लिपा देय् दबूया हे कुतलय् स्वनिगलं पिने च्वपिं नेवाःतय्के नेवाः भावना बलंकेफत धासँ पिनेया नेवाःतयसं नेवाः भाय्, संस्कृतिलिसँ नेवाः पहिचान त्वताच्वंगु इलय् नेवाः देय् दबूलिं भाषा प्रशिक्षण, पुजा प्रशिक्षण बियाः पिनेया नेवाःतय्के थौंया अवस्थाय्क थ्यंबलय् नेवाः भावना बलने धुंकूगु खँ कनादिल । थः देय् दबूया न्चकु व नायः जुयागु इलय् थुज्वःकथंया आपालं ज्या व संगठन विस्तार जूगु जानकारी बिसँ वंगु जेठय् जूगु आन्दोलनय् नं थम्हं नेतृत्वकारी भूमिका म्हितागु व सरकारलिसँ नं सहमति यानागु दु धासँ आः जुइगु चुनावय् नेवाः भावना दुपित हे त्याकेमाःगु खँय् बः बियादिल । थुकियालिसँ नेवाः मंकाः छँ दनेगु ज्याया प्रक्रिया न्ह्यानाच्वंगु जानकारी बिसँ हाकनं छक्वः थःत हे भोट बियाः त्याकेत इनाप

यानादिल ।

ज्याइवल्य विशेष पाहांकथं झाःम्ह डा. केशवमान शाक्यं फुक्व उम्मेदवारपित छगू हे दबुली थनेगु ज्याइवः च्वछायेबहः जू धासँ दे य् दबुलिं न्हापा राजनीति मयायेगु नीति ज्वंगु खःसां आःया अवस्थाय् हिउपाः वयेधुंकूगु खँ कनादिल । थुकियालिसँ नेपालय् जातीय पार्टीया नं भविष्य दु धइगु खँ नेपाः राष्ट्रिय पार्टी हे कयने धुंकल धासँ दलतय् दथुइ न्ह्यागु हे सहमति जूसां जातीय मुद्दा कायम हे तिति धयादिल । दलतय् दथुइ जातीय मुद्दायात कयाः गुबलं सहमति जुइमखु धासँ वय्कलं थुकियात कयाः यक्व हे बहस जुल तर जनस्तरय् थुकिया बहस जुइमाः धयादिल । आःया अवस्थाय् नेवाः देय् दबू थेंजाःगु जातीय संगठनतय्गु भूमिका तसकं महत्वपूर्ण जू धासँ वय्कलं जातीय संगठनतयसं हे जातीय मुद्दायात मेमेगु आदिवासी जनजाति, मधेशीलिसँ खँय् ब्रम्हनाप संवाद यायेमाः धयादिल । आःतक नेवाःतयसं हे थुखेपाखे यक्व भूमिका म्हितूगु दु धासँ वय्कलं उकिं नेवाः देय् दबूया न्ह्यु नेतृत्वयाके थ्व क्षमता नं दयेमाः धासँ वय्कलं देय् दबुलिं पार्टी राजनीति मयासे मूल्यया राजनीति यायेमाः धयादिल । थुकियालिसँ जातीय समस्या ज्यंकेत देय् दबुलिं मध्यस्थकर्ताया भूमिका म्हितेमाःगु थौंया आवश्यकता खः धयादिल ।

पहिचानया संघर्षया खँय् जि स्पष्ट दु

(उज्यालो ९० नेटवर्कया लहना ज्याभ्वलय् पवित्र बज्राचार्यलिसे राजेन्द्र शाक्यं यानादीगु खँलाबल्हा सान्दर्भिक ताया: थन न्ह्यब्वयाच्चना ।

■ तःमुँज्याया भवलय् पिने यवत हे अलमल जुराच्चन दुने छु जुल ?

जि थःहे नं मेपिं थें हे अन्यौलय् लात । तःमुँज्या स्थगित जूगु घोषणा जूबले जिमित सहलह याय्मानि धका: मेगु क्वथाय् पीकातःगु खः । मेपिनि स्वय् बले जिपिलिसे मिलेजुया: हे निर्णय जूगु थें च्वन तर जिमित जानकारी हे मद्दु । ज्यासना पुचःया चाहना हे चुनाव मजुइकेगु खनि । व तिगडम जिमिसं नं मथुल । चुनाव मजुइकेगु अले मेगु यक्व ईतक ज्यासना पुचलय् च्वनेगु ग्वसा: खनि । उकिया हे प्रतिफल खः थ्व । थथे मजुइमाःगु खः ।

■ स्वनिगलं दुने व पिनेयापि धैगु भावना स्पष्टरूपं ब्वलन । ध्वाय् जुइ ?

स्वनिगः दुने व पिनेया विभाजन तसकं दुर्भाग्यपूर्ण खँ खः । देय्न्यंकया नेवा: छ्थीछ्थः जूसा जक धात्थें भी नेवा:तय्गु अधिकार प्राप्त याय्फै धैगु भावनां हे नेवा: देय् दबू नीस्वंगु खः । उकियात छ्गू महाधिवेशनय् हे दुनेपिने या भावना पिकयाबिल । स्वनिगलं पिनें वःपिं फुक्क प्रतिनिधीतयत नयेत्वनेगु व च्वनेगुया व्यवस्था तसकं बांमलात, सकसिनं हे स्वनिगलय् सःता इमित अलपत्र यानाबिल थें तायकल । थ्व स्वनिगःबासीया दोष ला मखु, स्वनिगःबासीपिन्सं स्यूगु खँ नं मखुत । व फुक्क व्यवस्था ला वर्तमान ज्यासनापुचलं हे याय्माःगु खः । फुक्क व्यवस्था याय् धका: द्वाःछिं दां कासेलिं ला फुक्क व्यवस्था यानाबीमाःगु खः । उकिया दोषया भागीदार भी स्वनिगलय् च्वपिं सकलें जुयाबिल । तर भीसं छुं स्यूगु नं मखु, भीत छुं ज्याभाला बियातःगु नं मखु ।

■ अयसा खराब व्यवस्थापनया कारणं नं विवाद थुलि तच्चःगु खः ला ?

जूगु अथे हे खः । पिनें वःपिनिगु तं धैगु हे इमित नय्त्वेनेगु च्वनेगु व्यवस्था पटकक हे मिलेमजुल । गुलि मनुत म्हं मफुत, गुलि मिस्त अन एलर्जी जुइका: ह्वाँयह्वाँय् ख्वयाच्चन । इमिगु लागिं लः छ्गूया तकं व्यवस्था मजुइक अज्याःगु अवस्थाय् इमित तयाबिल । १०,१२दं न्ह्यवनिसें खाली जुयाच्चंगु आनन्दकुटी स्कूलय् छकः सफा याका: थ्यनेयंकल । फाय्त फांगात नं दुसी परेजुयाच्चंगु नवःगु बिल । गुकिं याना अन च्वपिं यक्व हे म्हं मफुत । तुति हे थथाय्पु जुइक फ्वंगाना वल । उकिया तं फुक्क तःमुँज्याय् वया: प्वंकवल । प्रत्येक गतिविधि हे नकारात्मकरूपं स्वयगु यानाहल । स्वनिगलय् दुने च्वपिनि हानं मेगु हे तं दु । उम्मेदवार जूवःपिं मध्ये छ्गू पक्ष संघियता विरोधी धका: पर्चाय् छापेयाना: प्रचार यानाबिल । थुकिं स्वनिगलय् च्वपिं नं तसकं हे तंचाल । आःतक संघीयताया आन्दोलनय् न्ह्यचिलाच्चपिं ला थ्वहे स्वनिगलय् च्वपिं खः बरु संघीयता खना: गयानाच्चपिं ला पिने जिल्लाय् च्वपिं खः । कन्हय् संघीयता वइबले कर्पिनिगु राज्यय् लाइबले जिपिं सुरक्षित जुइ ला मजुइ ला धका: बरु संघीयता हे मवःसा ज्यू धयाच्चपिं ला पिने जिल्लाय्यापिं खः । संघीयताया पक्षय् दकलय् आन्दोलन यानाच्चपिं थ्वहे स्वनिगलय् च्वपिं खः । तर इमित हे संघीयता विरोधी धका: पर्चा पिकासेलिं थन दुनेच्चपिं मनुत नं आक्रोशित जुला पिनेच्चपिं व्यवस्थापन मिले मजुया: तंचाल । थनच्चपिं संघीयता विरोधी धाःगुलिं तंचाल । गुकिंयाना: तःधंगु हे विवाद ब्वलन । अयनं स्वनिगलय् दुने च्वपिं तसकं हे संयमित जुया: गुगु नं हालतय् थ्व तःमुँज्या सुथालाकक क्वचायकेत न्ह्यागु याय्माःसां तयार जुल । अथे जुइक नं थ्व ज्यासनापुचलं चुनाव तकं याय्मफुत ।

■ विधान संशोधनया स्वाय् उलिमछि विवाद ध्वाय् ?

अप्वःसिनं विधानय् छु दु धैगु हे मस्य विधान तःमुँज्या जुयाच्चथाय् जक इने हल गुकियात तुरुन्त ब्वना: संशोधन याय्फैगु स्थिति हे मद्दु । वसिबें महत्वपूर्ण खँ, नेवाःतय् दुने ततःधंगु जातीय संगठनत दु गुकिया ल्यूने लखौं मनुत तकं दु । अज्याःगु संस्थात नेवा: देय् दबूलिसे आवद्ध जुइ,मजुइगु खँय् तकं विवाद जुयाच्चन । छायाःसा तःधंगु जातीय संगठन व साधारण संस्थायात नं उलि हे मताधिकार बियातल । थुकिं इमिगु हैसियतयात सम्मान मजुल धका: इपिं देय् दबुलिइ दुहांवयगु खःसा अन जातीय परिषद दय्मा: गुकिया माध्यमं देय् दबुलिइ इपिं नं ज्या याय्दय्मा: धैगु मागसहित विधान संशोधनया प्रस्ताव तःगु दु । थ्व थुलि तःधंगु मुद्दा खः कि उकियात विधानय् दुथ्याकेगु खःसा देय् दबूया फुक्क स्वरूप हे हिलेमाःगु खँत दु । अपाय्धंगु मुद्दायात सम्बोधन मयात धाःसा देय् दबू स्यनेफु, सम्बोधन याःसा नं देय् दबूया फुक्क स्वरूप हे हिलेमालीगु अवस्था दु । अज्याःगु मुद्दायात बांलाक सहलह हे मयाःसा पास पास धका: धाय्बले छु जुइ ? उकिया लिच्चःयात ध्यान हे मबीगु खःसा ला भी देय् दबूया पक्षधर जुइमखु । नेतृत्वया लागिं जक भी वनाच्चनागु थें जुइ । उकिं फुक्क सुभाव मुंका: छ्गू विधान सम्बन्धी विज्ञत तया: इमित लःल्हानाबीगु व इमिसं अध्ययन याय्धुंका: खुलाया दुने विधान अधिवेशन याना: पारित यानावसा धात्थें बांलागु विधान वइ धैगु जिगु सुभाव खः । तर न्हू विधान पारित जुल धासें उकिया हे लिधँसाय् चुनाव याय्गु घोषणा जुल ।

■ स्वनिगलय् च्वपिन्सं धाःसा पुलांगु विधानकथं हे चुनाव याय्मा: धाल । ध्वाय् ?

पुलांगु विधानं महाधिवेशन सःतुसेलिं मेगु फुक्क ज्या नं ला व हे विधानकथं जुइमाःगु खः नि । हानं न्हू विधान पारित हे जूसा नं उकियात लागू याय्त स्थानीय प्रशासनपाखें स्वीकृती काय्मा: धैगु विधानय् हे च्वयातःगु दु । पास याय्खतं उगु हे विधानं चुनाव याकेगु धैगु कानूनीरूपं नं मिलेमजु । उकिं सही प्रकृयाय् वनेत पुलांगु विधानं तःमुँज्या सःतूगु खः पुलांगु विधानं हे चुनाव नं जुइमा: धका: जक धयागु खः । उकियात वय्कःपिन्सं मय्यकल । न्हू विधानकथं वनेखतं प्रारम्भिक कमितिपाखें वःपिं यक्वसिनं भोट कुकेंदेगु जुल । थज्याःगु कमिति न्हापाया विधानय् मद्दु । पुलांगु विधानं चुनाव यात कि निसलं मल्याकक

मनूतयसं भोट कुर्केखनीमखुत । उकिं नं नरेश ताम्राकारया पक्ष्य भोट कुर्केगु लागिं अज्याःगु यक्व संस्थात दर्ता यानाः हयातःगु जुयाच्चन । इमित भोट कुर्केगु अधिकार बीकेगु लागिं हे न्हू विधान पारित याकेत जबरदस्ती यानाच्चंगु जुयाच्चन । अले, संशोधन प्रस्तावय् न्हापा २५म्हया थासय् ५०म्ह दुजःया छम्ह प्रतिनिधी दुथ्याके गु प्रस्ताव यानातःगु दु । ५०म्ह दुजःपाखें छम्ह प्रतिनिधी वय्दइगु प्रावधान पारित जुइखतं वैधानिरुपं तःमुंज्याय् ब्वति कयाच्चपिं खलःपुचःया प्रतिनिधि मध्ये बच्चि स्वतः अवैधानिक जुइगु जुल ।

स्वनिगलं पिनेयापि आपालं तंवायातन । इमित हानं छथासं मुंकेफैला ?

थ्व तसकं तःधंगु खँ खः । तंचायाः लिहांवपिन्त सम्भेबुभे यानाः हानं देय् दबुलिइ दुतहयाः सकसित ऐक्यवद्ध यानायंकेमाः । इमिसं छता खँ थुइकेमाःगु धैगु तंचाय् माःगु ला वर्तमान ज्यासनापुचःलिसे हे जक खः । अव्यवस्था याःपिं ला इपिं जकं खः । तर इमित स्वनिगलय् च्वपिन्सं हे थ्व फुक्क गडवडी याःगु धैथें च्वन । थ्व खँ इमिगु दिमागं हुयाबीमाःगु दु । गुकिया लागिं संचार माध्यमतय्सं यक्व ज्या यायफु । अथे हे, भी हे नं बराबर वनाः देय् दबुलिइ धात्थें जूगु छु खः धकाः ध्वाथुइकेमाः । दुने जूगु वास्तविक खँ सकसिनं सियाच्चंगु मदु । तर आः हे नं पिनेच्चपिं गुलिसिनं आः वयाः छु जूगु धकाः थुल । थ्व फुक्क नरेश ताम्राकार त्याकेगु लागिं तिगडम जूगु खनि, जिमिसं मथुयाः जक स्वनिगलय् च्वपिन्सं जिमित गलत व्यवहार यात धयागु खः । थुकिया लागिं जिम्मेवार आःया ज्यासनापुचः हे खः । उकिया दोष नं इमिसं हे काय्मा । उकिं थुयावन कि भी नापया तं तनी अले स्वनिगः दुने व पिनेयापिं दथुइ हाकनं एकता वइ व नेवाः देय् दबू छगू बांलासु संस्थाकथं न्ह्यावनेफइ ।

आः देय् दबू गुकथं न्ह्याःतनी ?

निर्वाचन समिति घोषणा जुइधुंकाः पुलांगु ज्यासनापुचः भंग जुइ । अले निर्वाचन समितिं चुनाव यानाः न्हू ज्यासनापुचःयात पुलांगु ज्यासनापुचलं ज्याभाला लःल्हानाबी । देय् दबुलिइ आःतक न्ह्याानावयाच्चंगु प्रचलन थ्व हे खः । आः नं उकथं हे जुइमाःगु खः । तर थुगु ज्यासनापुचलं निर्वाचन समिति घोषणा यायधुंकाः चुनाव यायगु वा यायमखु धकाः धाय्गु अधिकार हे इमिके मदु । चुनाव स्थगित जुल धकाः निर्वाचन समितिं धाय्माःगु खँ ज्यासनापुचलं धयाबिल । उकिं ज्यासनापुचः जक भंग जूगु खः । उकियात शून्य यानातये मज्यू । निर्वाचन समिति ला दु गुकिं गुबले

चुनाव यायगु धकाः घोषणा यानाबीमाल । अथेहे, निर्वाचन समितियात ज्या यायमाःसा तदर्थ समिति छगू नं दयकेमाल । भाषाख्यःयापिं सुं छम्ह निष्पक्ष मनूया कजीसुइ चुनाव मजुत्तलेया लागिं तदर्थ समिति दय्काः वं चुनाव याक(बिल धाःसा बांलाक न्ह्यावनेगु अवस्था दइ ।

चुनावया खँय थपायकं विवाद छाय ?

चुनावयात ध्यानय् तयाः हे जक पूर्वाञ्चलं उलिमछि दुजः दय्का थन हल । अले, थन दुनेच्चंगु खलःपुचःतय्त गुबले तःमुंज्या जुइ धकाः तकं बांलाक जानकारी मब्यू । छवाः न्ह्यःतक नं ग्व, तःमुंज्या हे जुइ ला मजुइला धकाः जित सुचं वयाच्चंगु खः । उकिं जि ला मानसिक रुपं तयारी तकं याय् मखनाच्चंगु खः । इमिसं चाहिं जिल्ला जिल्लाय् वनाः फयांफक्व यक्व दुजः दय् काः चुनावय् प्रत्यक्ष असर याकेगु षडयन्त्र यानाच्चंगु जुयाच्चन । तर न्ह्याथासं वःपिं जूसां धात्थें देय् दबू प्रति भावना तयाः नेतृत्व ल्यय्त जिपिं नं सक्षम दु धकाः वःसा भीसं स्वीकार याय्माः धकाः नं जिं धयागु खः । वास्तवय् पुलांगु विधानकथं ला इमिके भोट बीगु अधिकार हे मदु । अयसां इमित नं भोट कुंके बीमाः धकाः जि थम्हं हे नं धयाबिया । चुनावय् छकू भोटं त्याःबू जुइफु सां निसलं मल्याक्क अज्याःपिं प्रतिनिधितय्त भोट बीकेगु हे धयागु खः । अयन इमिसं चुनावी प्रक्या मन्त्याकूसं तःमुंज्या हे स्थगित यात ।

संघीयता विरोधी धैगु द्रुपं वःगु दु, संघीयताप्रति छिगु प्रतिवद्धता गुलि दु ?

संघीयताया खँय दकलय् न्हापां नेवाः देय् दबुलिं खँ ल्त्वंबले फुक्क ज्याय् न्ह्यःनेच्वन । ज्या याःम्ह हे पवित्र वज्राचार्य खः । संघीयता धैगु छु खः, भीसं इच्छा यानाच्चनागु संघीयता गज्याःगु खः धैगु फुक्क ज्या व्यवहारय् लागू यायगु लागिं ज्या याःम्ह हे पवित्र वज्राचार्य खः । अयजुयाः मथूपिन्सं अथे धाइगु खः । जि फुक्क हे पार्टीलिसे सम्पर्क दु । तर जि गुगुं नं पार्टीलिसे आवद्ध मखु । जिं ला छम्ह मंकाः व्यक्तिकथं थःगु उम्मेदवारी बियागु खः । सुं संघीयता विरोधीलिसे जिगु नां स्वाकेयंकेगु धैगु न्हाय्कं दय्कदय्कं तुंथिइ स्वःवनेगु थें जुइ । थ्व वाहियात हल्ला जक खः । उकिया ल्यूल्गू मजुइत जिं सकसितं इनाप याय् । पहिचानया संघर्षया खँय जि ला एकदम स्पष्ट हे दु, जिगु भूमिका एकदम सक्य हे जुइ ।

व्यक्तित्वपिनिगु धारणा

नेवाः देय् दबूया तःमुज्या स्थगित जुइधुंकागु अवस्थाय् आः देय् दबूयात गुकथं न्ह्याकाका यंके माली धैगु सवाल थन व्यापक रुपं ब्वलंगु दु । थुगु हे भ्वलय् अशोज १३ गते ओलम्पस क्लबय् स्वनिगःया नेवाःतय् छगू भेला च्वंगु खःसा उगु भेलां शरद कसाःया संयोजकय् दे य् दबूयात वैधानिकरुपं न्ह्याकेबीत छगू दवाव समूह नीस्वनेगु ज्या जूगु दु । दवाव समूह स्वने न्हयो नेवाः देय् दबूया तःमुज्याय् नायो या रुपय् उम्मेदवार बिइत्यम्ह पवित्र बज्राचार्य देय् दबूया कार्यसमितिया पदाधिकारीपिं नाप तःमुज्याय् थुकथंया सहलह जुल धैगु बारे प्रष्ट यानादिल । थुकथं हे उगु भेलाय् जितेन्द्र विलास बज्राचार्य, माधव श्रेष्ठ, विष्णु चित्रकार, देवदास मानन्धर, सुरेश शाक्य लपते, सुगतरत्न सिन्दुराकार, राजेश शाक्य लगायतपिन्सं आ(:या अवस्थाय् देय् दबूयात ठीक थासय् हय्त न्ह्याकेमाःगु पलाःया बारे धारणा न्हयोब्वयादिल । थुकथं धारणा न्हयःब्वयगु भ्वलय् आः देय्

दबूया ज्या न्ह्याकेत छगू तदर्थ समिति स्वनाः ज्या न्ह्याकाकूसा बांलाइ धयादिल । नरेश ताम्राकारया कार्यावधि क्वचायधुंकागुलिं आः इमिसं अन च्वनाः ज्या यायगु हैसियत मन्त धै गु नं सः पिदंगु खः । नेवाः देय् दबूया पुलांम्ह छ्याञ्जे नरेशवीर शाक्यं नेवाः देय् दबूया विधानय् हे न्ह्यथनामतःकथंया जिल्ला, नगर व गाउा समितिया नामं देय् दबूया महाधिबे शनय् प्रतिनिधिपिं दुथ्याकाः अन बहुमतया सः धकाः विधान पारित यायगु ज्या गुगु जुल थ्व अवैधानिक खः धयादीगु दु ।

अवैधानिक प्रतिनिधिपिं दुथ्याकाः विधान संशोधन यायगु ज्या आः नं स्वीकार यानाः वनेगु खःसा नेवाः देय् दबूया भविष्य छु जुइगु खः धकाः न्हयसः थनादीगु खु । नेवाः देय् दबूया मू आज्जु धैगु मुलकया वर्तमान राजनीतिक परिस्थितिइ ने वाःतयगु हक अधिकार संविधानतः सुरक्षित यानाः नेवाः स्वायत्त राज्यया स्थापना यायगु खः धयादीगु दु । वय्कलं देय् दबूया नीस्वना आज्जुयात हे ध्यान मविसे देय् दबूनाप

आवद्ध फुक्क संघसंस्थायात पंगु यानाः थः हे जक न्ह्याः वनेगु सोच देय्दबुलिं गुगु दय्कूगु खः । तःमुज्याय् उकिया भण्डाफोर जूगु दु धयादीगु दु । नेवाः देय् देय्या संरक्षक लक्ष्मण राजवंशीं ने वाः देय् दबूया खुक्वःगु महाधिवेशन क्वमचायकं हे क्वचागुयात छगूकथं दुर्घटनाया रुपय् कयादीगु दु । भी नेवाःतय्त ला संगठन मदय्क हे मगाः उकिं संगठनय् थुकथंया अवस्था गबलें नं वय्के मज्यू । नेवाः देय् दबू देन्यक हे फेले जुइधुंकागु अवस्थाय् यदि थुकिया अवसान जुइगु धैगु नेवाःतय्गु हे अवसान खः धयादीगु दु । तःमुज्याय् पिनेया नेवाः व दुनेया नेवाः धैगु गुगु भावना ब्वलन, थ्व बांलागु पक्का हे मखु । थुकथंया भावना ब्वलन धाःसा ने वाःत गनं नं थ्यनेफइमखु । खास याना स्वनिगःया नेवाःत हे विस्थापित जुया पिने ला वंगु खः उकिं दुने व पिनेया भावनायात सु नं नेवालं न्हयोने हय् मज्यू । विधान धैगु संगठनयात न्ह्याकेत मदय्क मगागु साधन जक खः । थ्व साध्य ला पक्का नं मखु । जिगु ज्या मदैगु जुल उकिं आः ला न्ह्यागु याःसां ज्यू धैगु भावनायात त्याग याना न्ह्याःवंसा जक देय् दबुलिं बांलागु गति कयाच्चनी ।

देय दबूया तःमुँज्याय नेवाः पत्रकारतय भूमिका

उदेन न्हसायमि

थ्व हे वंगु नेपाल संवत् ११३२ जलाथ्व सप्तमि सन्धरवाःनिसें जलाथ्व नवमि, सोमवाः तक स्वन्ह्युकं नेवाःतय राष्ट्रिय संगठन नेवाः देय दबूया तःमुँज्या जुल ।

थुगुसीया तःमुँज्या गुलि न्हयइपुगु लसकय न्हयात, अन्त धाःसा तसकं दुःखद रुपं जुल । अर्थात तःमुँज्याया दकलय लिपांगु न्हिकुन्हु जुइमाःगु देय दबूया न्ह्युगु ज्यासना पुवःया ल्यज्या तर्क मयासे स्थगित यायेमाल ।

खुतुं नेवाः देय दबूया तःमुँज्या शुरु जुइ न्हयःहे नं छगूकथया विवाद न्यनेमदुगु धाःसा मखु । गन बांलाःगु ज्या जुइ, अन मभिं गु ज्याया सुपाचं नं भुं वइ । अज्याःगु सुपाँय चिला नं वनी । मवंसा चिकेगु कुतः यायेमाः । अर्थात गन समस्या पिहां वइ, अन समाधानया लंपु नं अवश्य दइ ।

तर नेवाः देय दबूया खुक्वःगु तःमुँज्या (झिंच्याक्वःगु बुन्दि नं) या उलेज्या गुलि न्ह यइपुक झःझः धाःगु लकसय जुल । बन्दसत्र धाःसा शुरुनिसें खने दुगु विवाद लिपांगु न्हि तर्क कायम जुयाच्वन । तःमुँज्या व झिंच्याक्वःगु बुन्दि नं नापं लाःगुलिं उलेज्याइवः लिपाया बन्दसत्र छुं विषयलय तर्क दुहां मवंसे अथे तुं क्वचाल ।

निन्हुया न्हिकुन्हु बन्दसत्र शुरु जुइवं विधि अ-खः विषयवस्तुइ दुहां मवंसे विवादं शुरु जुल । विवादया दथुइ देय दबूया संसोधित विधानया प्रस्ताव न्हयब्येगु ज्या जुलसा थ्व

दथुइ नं विवाद व विरोधं निरन्तरता कयाच्वन । तःमुँज्याया लिपांगु न्हिनं याकनं हे बन्दसत्र शुरु जूगु जक मखसे संशोधित विधान नं पास जुल । थ्व दथुइ स्वनिगःयापिं प्रतिनिधित मदुगु पाख्य लाकाः विधान पारित याःगु धासें विशेषतः स्वनिगः नापं जिल्लाया प्रतिनिधितय असन्तुष्टि कायम हे जुयाच्वन ।

संशोधित विधान नापं मूछयाज्जे व दांभरिया प्रतिवेदन नं सामान्य प्रक्रिया पुरा यानाः न्हयसः लिसः तर्क मयासे न्हयब्याः पास यायेगु ज्या जुल । वयां लिपा ज्यःनांया नितिं स्थगित जूगु बन्दसत्र उजुसुजुं च्वने मफुत । कर ीब प्यधौ-न्याधौ तक सकलें प्रतिनिधित अलपत्रय लायेवं तःमुँज्याय ब्वति कायेत थीथी जिल्लां प्रतिनिधि जुया झायादीपिं नेवाः पत्रकारतय दथुइ नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबूया सक्रियताय छगू मुँज्यां जुल ।

खयतला नेवाः पत्रकारय उगु मुँज्या अनया असहज परिस्थितियात कयाः चंगु धाःसा पक्कां मखु । तःमुँज्याय ब्वति कायेत वःपिं नेवाः पत्रकारतय जिल्लाया बारे छुं जानकारी कायेगु ल्याखं मुँज्या चंगु जुल । नेवाः पत्रकारतय उगु मुँज्याय देय दबूया तःमुँज्याय प्रतिनिधि जुयाः झायादीपिं नेवाः पत्रकारपिं इलामया कमल श्रेष्ठ, सुनसरीया महेश श्रेष्ठ द्वाल्खाया उपेन्द्र प्रधान, डडेल्धुराया भक्त नगरकोटी, मोरङया भोला श्रेष्ठ लिसे स्वनिगःया पत्रकारतय दथुइ सहलह व जानकारी कालबिल यायेगु ज्या जूगु खः ।

नेवाः पत्रकारतय दथुइ ताःहाकःगु सहलह लिपा तःमुँज्याय खने दुगु असहज परि स्थितियात कयाः छुं भूमिका म्हितेमाःगु निष्कर्ष पिन । छगू कथं सहलहपाखें निचोड पिकाल । वयां लिपा अन उपस्थित सकलें नेवाः पत्रकारत बन्दसत्र हलय दुहां वनाः माइकय संबोधन याये गु ज्या जुल ।

दकलय न्हापां नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबूया नायः श्रीकृष्ण महर्जनं देयन्यंकया प्रतिनिधितयत 'अनिर्णयया बन्दी' दयेके दइमखु धासें बन्दसत्र न्हयाये मफुगुया कारण छु खः धइगु सत्यतथ्य खँ पित हयेत माग यानादिल । अथे हे न्वकु महेश श्रेष्ठं सुचनाया हकया अधिकार प्रयोग याये दयेमाःगु माग यासें यथार्थ खँया जानकारी बीत माग यानादिल ।

तर दुर्भाग्य अबलय लाक हे पत्रकार भाजु श्रेष्ठं संबोधन यानाच्वनादीगु इलय देय दबूया छम्ह जिम्मेवार पदाधिकारीं माइकया लाइन अफ याके बिउगु गोप्य सुत्रपाखें जानकारी वल ।

नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबुलिं म्हिते माःगु भूमिका म्हिताः सुसूचित यायेत स्वयाचंगु इलय 'नइगु म्हुतुयात ग्वाचं पनी मखु धायेथे' माइकया लाइन अफ याना बिउसां पिने मुनाच्वपिं प्रतिनिधितयसं तःमुँज्या स्थलय नारासहित जुलुस पिथन । थ्व धइगु नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबुलिं म्हितूगु छगू सशक्त व महत्वपूर्ण भूमिकाया उपज खः धकाः धायेछिं ।

नेवाः देय दबूया तःमुँज्या व्यवस्थापन छगु दुवाला

नेवाः देय दबूया व्यवस्थापन पक्षय खनेदुगु कमी कमजोरीया पक्षयात कयाः देय दबूया कार्यसमितिं बांलाक हे वाःचायेकागु स्वीकार याःगु दु । कार्य समितिया धापूकथं तःमुँज्यायात व्यवस्थापित रुपं न्हयाकेगु ज्याया भाला बीगु नितिं थीथी कवः दयेकागु खँ नं कंगु दुसा थुकथंया कवः दयेकाः नं कवःपाखें गनं गनं कमी कमजोरी जूवंगु खँ समितिं स्वीकार याःगु दु । देय दबू सकतां व्यवस्थापन पक्षय कमजोर जुल धायेमछिं । सामाजिक रुपं ज्या न्हयाकेबलय थुकथंया कमजोरी जुइगु छखें ला स्वाभाविक नं खः । तर अथे धायेवं बांलाःगु व्यवस्थापन मदुगु नं मखु । उकिं सामुहिक सवालय छुं कमी कमजोरी जूसां नं उकियात कमीया रुपय तयातये धाःसा पक्का नं मत्वः ।

ज्या मयाःपिसं स्वयां ज्या याःपिसं भाला कबीगु स्वाभाविक हे खः । गल्ली जूसां नं ज्या याःपित हःपाः बियाः लिपाया ज्याय थुकथंया

कमी कमजोरी मध्येकेत आः गुकथंया निति अवलम्बन यायेमाल धइगु खँ दकलय तःधंगु विषय खः । छायाधाःसा थःगु ज्याय थःम्हं यानागु कमी कमजोरीयात बढवा बिल धाःसा उकिया भागीदार थः नं जुइमाली । उकिं स्वाभाविक रुपं जूवनीगु कमी कमजोरीयात कयाः सामाजिक लकस हे स्यनीकथं जूवन धाःसा कन्हय्या दिनय उकथंया हितया ज्या याये त सुं नं न्हयचिली मखु । खाद्य व्यवस्थापन पक्षय कमी जूवंगु ला पक्का नं खत तर कमी जूसां नं खाद्य कवःया पासापिसं गुलि संघर्षपूर्ण ज्या यात धकाः नं स्वयेगु यायेमाः । छायाधाःसा थुकथं ज्या यानावन धाःसा जक थवंथवय झी नेवाः धइगु भावना ब्वलनी । खाद्य व्यवस्थापनया पक्षय खाली असन्तोष जक ब्वलकाच्वन धाःसा थुकिया लिच्वः आखिरय नेवाःतयत हे लाइगु खः ।

उकिं तःमुँज्याय यक्व कमी कमजोरी दःसां नं लिपा थुकथंया ज्या मजुइकेत गुकथंया सुझाव बिउसा बांलाइ, उखेपपखे पलाः न्हयाकूसा नेवाः एकतायात बल्लाके फइ ।

नेवाः देय दबूया व्यवस्थापन पक्षया खँ ल्हायेगु खःसा उलेज्याइवःया व्यवस्थापन तसकं बांलाः । थुकथं हे ज्याइवः संचालनया व्यवस्थापन मिश्रित रुपय बांलाः । तर प्रतिनिधिपित असोज ८ गते ताः ईतक अनिर्णयया बन्दि दयेकातःगु छता तसकं हे बांमलाःगु पक्ष खः । उकिं थ्व ज्या सुनां यानाः जूवंगु खः धकाः थुइकेगु विशेष चिन्तनया विषय खः । थ्व अनिर्णयया बन्दिया रुपय तःमुँज्या जूवंगुलिं हे तःमुँज्याया अवतरण दुःखदायी जूवंगु खः ।

थौं प्रतिनिधिपिसं कार्यसमितियात दोषारोपण यानाचंगु दुसा गुलिंसिनं दबूया नायः नरेश ताम्राकारयात यानाचंगह ख । कयोसिनं हो होल्ला याःपिन्त यानाचंगह दह । अले गुलिंसिनं कार्य समितियात अलमल यायेत स्वःपिं दुसा इमित नं द्वपं याइ । उकिं थन दोषारोपणया भागिदार स्वल धाःसा आपालं खनेदइ । उकिं सः तःसः जक यानाः व कार्य समितिया असमर्थता जक न्हयब्याच्वन धाःसा थःगु दायित्व छु खः धइगु तर्क नेवाःतयसं ल्वःमंकूगु साबित जुइ ।

कमजोर व्यवस्थापनया दथुइ खुक्वःगु तःमुँज्या

नृपेन्द्रलाल श्रेष्ठ

नेवाःतयगु तःधंगु आस्थाया केन्द्र नेवाः देय दबूया १८ क्वःगु बुदिं व खुक्वःगु तःमुँज्या ज्यासना पुचःया असक्षमताया कारणं स्थगित जुल । देय्या थीथी थासं ६५ जिल्लां १२४० म्ह प्रतिनिधि सहभागी जूगु उगु न्हूगु ने तूत्व ल्ययेत वःपिं अन्तय निराश जुयाः लिहां वनेमाल ।

ग्वसाः खलकं सुरुनिसें यायेमाःगु ज्या प्रचार-प्रसार , छनेगु व्यवस्था, नसा व मुँज्याया व्यवस्था बांलाक याये मफुगुलिं अन्तय मुँज्या लिपातक सुथां लाक न्ह्याये मफुत । गथे कि आश्विन ६ गते १०:३० ताः इलय सांस्कृतिक न्यालीसहित नगर परिक्रमा यानाः बसन्तपुली वयाः उलेज्या यायेमाःगु खः तर उगु ज्या मजुल । सनिलया ५ ताः इलय बन्द सत्र जुइमाःगु खः तर मेच मदयाः बन्द सत्र नं जुइ मफुत । अथे हे ७ गते न्हूगु विधान, मू-छ्याञ्जेया प्रतिवेदन व दांभरिया आर्थिक प्रतिवेदन नं प्रेसय छपाइ जुयाच्चन धकाः ८ गते तिनि न्हयबल । थुकथं हे ८ गते सुथसिया ८ ताः इलय निर्वाचन जुइ धयातःसां निर्वाचनया प्रक्रिया मन्ह्यासेलि कार्यसमितिया बैठकया निर्णय धकाः मेगु सुचं

मवःतले स्थगित धकाः नायःपाखें घोषणा जुल । नयेगु, छनेगु व व्यवस्थापनया कमजोरीं यानाः संरक्षक भाजु मल्ल के.सुन्दर मञ्चय वयाः क्षमातकं पवनेमालसा मेम्ह संरक्षक लक्ष्मण र ।जवंशीं वर्तमान ज्यासना पुचःप्रति असन्तोष जुयादिल ।

नेवाः देयदबूया इतिहासय न्ह्याबले खनेदुम्ह हनेबहःम्ह पदमरत्न तुलाधर खुक्वःगु तःमुँज्याय ब्वति काःमझाः । सिरपा इनेगु ज्या नं थःयःथें याःगु खनेदत । गथेकि स्वनिगः दुने दुगु नेपालभाषा परिषद, आशा सफूकुथि, लिपि गुथि, विराट साहित्य सम्मेलन गुथि थेंजाःगु संस्थायात सिरपाया लागि नां न्हयःने हःगु खनेमदु ।

निर्वाचनया ज्याइवः न्ह्याकेमाल धकाः छथ्वः प्रतिनिधितयपाखें नाराबाजी जुल । नाराबाजी लिपा दबूया नायःपाखें न्हूगु विधानं वनेगु कि पुलांगु विधान निर्वाचनय वनीगु धकाः प्रस्ताव न्हयब्वयादिल । पूर्वाञ्चलपाखें न्हूगु विधानं वनेमाः धकाः व्यापक नाराबाजी यात । अन्तय निष्कर्ष मवःबलय पूर्वाञ्चलया नेवाःत जिन्दाबाद व उपत्यकाया नेवाःत मूर्दावाद धकाः नं नारा थ्वयेकल ।

न्हूगु विधानय वनेगु लाकि पुलांगु

विधानय वनेगु धइगु हे खँ हे कारक समस्या जुयाबिल । तःमुँज्या पुलांगु विधानं सःतुगुलिं वकथं वनेमाः धकाः छगू पक्षय दाबि यानाः निर्वाचनय वनीगु धकाः थःगु तर्क तल । पुलांगु विधानकथं २५:१ म्ह प्रतिनिधि व न्हूगु विधानकथं ५०:१ म्ह प्रतिनिधि दइ । न्हूगु विधानकथं वनेबलय बच्छि स्वयां अप्वःसिया निर्वाचनय ब्वति कायेदइमखु । गुबलय तक स्थानीय प्रशासनं विधानय ल्हाःचिं तइमखु अबलयतक व विधान लागू जुइमखु । ग्वसाः खलःया व्यवस्थापन कमजोरी लिपातकं खने दयावल । आः निर्वाचन मजुतले नेवाः देय दबू गुकथं न्ह्याइ, स्वयेहैल्यँदनि ।

देय दबुलिं गांगामय वनाः नेपालभाषा स्यंवन धाःसां तःमुँज्याय वःपिं प्रतिनिधितयसं थःगु भाषां खँल्हाःगु व थःगु भाषां विचाः तःगु धाःसा खनेमन्त । गुगु नायः नरेश ताम्राकारं थःगु पक्षय प्रतिनिधि जक अप्वयेकूगु प्रमाण जुल । देय दबूया तःमुँज्याया ज्याइवः न्ह्याकूगु भाषातकं नेपालभाषा मजुल । गन नेवाःतयगु तःमुँज्या (ज्याइवः) मखुसे मेगु हे जातिया तःमुँज्या जुयाच्चंगु खः ला ? धकाः आभाष जुल ।

$(a+b)^2 =$ हामी कहिले पनि बिसिन्नाौ

आयो नून
औषधिको गुन

- बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक र बौद्धिक क्षमता बढ्छ ।
- बर्तन नफुट्ने, कान नसुन्ने, होचोपन र टेटोपन जस्ता विकृतिबाट जोगिन्छन् ।
- IQ Level बढ्छ ।
- आयोडिनको कमीले हुने विकृति उपचार गरेर हटाउन सकिनेन । त्यस्ता विकृति आजन नदिने एकमात्र उपाय आयोडिनको प्रयोग हो ।

दुई बालबालिका दिवह अर्किटा आयोडिनयुक्त पाकेटका बूब रथो एन्डोस जर्बल ।
सॉल्ट ऐंडिज कॅवरेिशन लिमिटेड

नेवा: देय् दबूया खुक्व:गु त:मुँज्या व विवाद

दीपकर

नेवा: देय् दबूया खुक्व:गु त:मुँज्या छगू उत्साहया रूपय वयेमा:गुली दु:खया रूपय अवतरण जूवंगु सकल नेवा:तय्त पीडा बो ध जूगु दु । नेवा: देय् दबूया त:मुँज्या यायेत थुकथंया अवस्थाय हयेत सुनां गुकथंया भूमिका म्हितल धइगु न्हयस: थौं तमाम नेवा:तय्तगु मनय लानाच्वंगु दु । थौं देय् दबूया चुनाव अनिशिचतकालया नितिं स्थगित याये मालाच्वंगु धइगु गनं अवसरवादीतय्तगु घुसपैथ जकं जूगु मखु ला धइगु न्हयस: ब्वलनीगु नं स्वाभाविक हे ख: । थौं देय् दबूया वैधानिकताया पक्षयात कया: व्यापक रुपं चर्चा परिचर्चा जुयाच्वंगु अवस्थाय आ: देय् दबूयात न्ह्याकेगु धइगु नं न्हयस: तयाच्वपिं माक्व दु । देश थौं वैचारिक द्वन्द्वया रूपय न्ह्यानाच्वंगु अवस्थाय थुकिया लिच्व: नेवा: देय् दबूयात नं ला:व:गु कर्यौ प्रतिनिधिपिसं महसूस यात ।

देय् दबुली खनेदुगु विवादं याना: नेवा:तय् दथुइ नं स्वनिग: दुनेया नेवा: व स्वनिग: पिनेया नेवा: धका: विभाजनया स: नं तायेदत । थुकथंया सलं कन्हय वना: बांमला:गु रुप काल धा:सा देय् दबूया भविष्य गन थ्यनीगु ख: धइगु छगू त:धंगु चिन्ताया विषय जुयाच्वंगु दु । नेवा: देय् दबूया छगू पूर्व मेचीनिसं पश्चिम महाकालीतकया नेवा:तय्तगु हक हित व अधिकार या स: ल्हवनीगु संगठनया रूपय प्रतिस्थापित जुयाच्वंगु ख: तर त:मुँज्याय खनेदुगु भिन्न सो चया कारणं नेवा:त विभाजन जकं जुइगु मखुला धइगु न्हयस: नं ब्वलनाच्वंगु दु । गथे नेवा:तय्त एकताया रूपय न्हयज्याके धका: संघर्षशील रुपं न्ह्यानाच्वपिं आ: त:धंगु हे कसरत याये मालीगु अवस्था मवइ धका: धाये मफु । खुक्व:गु त:मुँज्याय पिनेया जिल्लाया प्रतिनिधिपिं स्वनिगलय च्वपिं खनां तंम:गु दु । थ्वयात आ: गथे याना: मन्थर याना वनेगु ख: । थ्व छगू

चुनौतिया रुपय दंवयाच्वंगु दु । संविधानसभाय सभासदतय्त न्हिछि हे अन्यालताय लाका: त:थे देय् दबूया सभासदतय्त नं ग्वसा: खलकं करिब न्याघौतक हे अन्यालय लाकातल, सहमतिया नामय । थुकिं याना: पत्रकार राष्ट्रिय अन्यालता याकनं चीकि धका: मंचय वना: नारातकं थ्वयेके मा:गु अवस्था ब्वलनसा प्रतिनिधिपिसं नं सम्मेलन लागाय अन्याल याकनं चीकि धका: नारा थ्वयेका: चाहिलेगु तकं या:गु ख: । थुकथंया अवस्था ब्वलने धुंका: तिनि ग्वसा: खल:पिसं बन्द सत्रया हलय ब्वना: कार्यसमितिया निर्णय धका: न्हूगु विधानकथं चुनाव यायेगु धका: न्यंकाबीवं हलय जिउ धा:पिं व मजिउ धा:पिनि दथुइ विवाद तच्चल । थ्व विवादं याना: हाकनं चुनावया ज्याइव: न्ह्याय मफुत । हाकनं बहनीपाखे करिब ७ ता: इलय केन्द्रीय समितिया निर्णय धका: अनिशिचतकाल तकया नितिं त:मुँज्या स्थगित धका: नाय: नरेश ताम्राकारं सुचं न्यंकादिल ।

नेवा: देय् दबूयात थौंया ईकथं न्हयज्याके माल धइगु मू आजु ज्वना: हे नेवा: देय् दबूया विधान संशोधन यायेगु ज्या जूगु ख:सा थुकिया नितिं त्रिरत्न शाक्यया संयोजकत्वय विधान संशोधन सुझाव समिति सिद्धार्थ बनस्थली जूगु देय् दबूया हे सम्मेलनय नीस्वंगु ख: । नापं थुगु समितिं थीथी जिल्लाय वना: अन्तरक्रियातकं न्ह्याका: टेलिफोन स्वापू तया: सुझाव मुंका: समावेश याना: न्हूगु विधान दये कागु धका: संयोजकं सार्वजनिक रुपं जानकारी बियादीगु ख: । विधान संशोधन समितिं थुलिमछि ज्या न्ह्याके धुंका: उगु विधानयात त:मुँज्याय अनुमोदनया नितिं पेश या:गु ख:सा थ: हे विधानया विषयवस्तुं हे त:मुँज्या विवादया विषय जूवंगु ख: ।

विधान संशोधनया नितिं सुझाव बीगु अन्तिम मिति २०६६ साल भाद्र २५ गतेतक बियात:गु खयां नं थुगु अवधितकया दुने छु छु

खँ न्हूगु विधानय समावेश याये माल धका: विशेष रुपं न्हूगु विधानकथं चुनाव याये मजिउ धा:पिं संस्थाया जिम्मेवार व्यक्तित्वपिसं छाय ध्यान मतल ? थ्व छगू गम्भीर न्हयस: जुया: दंव:गु दु नेवा:तय्सं न्ह्यागु ज्या अन्तिम इलय यायेगु अले इलं साथ मबिल धा:सा व याये थ्व याये मजुइक अनेक सवाल न्हय:ने हया: अन्यालता ब्वलकेगु ज्या यायेगु बानी म्दु धाये मछिं ।

विधानथे जा:गु विषययात कया: नेवा:त इलय हे तसकं क्वातक न्हययेमा:गु खनेदुसां साझा सवाल व हितया पक्षय न्ह याबले न्हयचिला: च्वनेमा:गु परिस्थितिं शिक्षा बिउगु दु । बेवास्तां याना: अनेक कथंया विव(दत ब्वलने य:, उकिं जि न्ह्याबले इलय सचे त जुयाच्वनागुदु धइकथंया क्रियाकलापं क्यनीगु पारपारीया विकासं हे जक एकताय तिब: जूवनी । यदि थुकथं याना मवन धा:सा नेवा:त न्ह्याबले विवादया घेराय जक तक्यनीगु बाहेक मेगु छुं विकल्प म्दु ।

देय् दबूया त:मुँज्याय व्यवस्थापनया कमजोरीयात सकल प्रतिनिधिपिसं महसूस यात । थुकियालिसं कमजोरीया हुनि संरक्षक मल्ल.के सुन्दरं प्रतिनिधिपिके क्षमातकं पवनेमा:गु अवस्था सिर्जना जुल । उकिं लिपा लिपाया ज्याइव:यात थुगु त:मुँज्यां माक्व हे शिक्षा बिउगु दु । नेवा: देय् दबू सकल नेवा:तय्त एकीकृत यायेत नीस्वनात:गु ख: धइगु खँ नेतृत्व वर्ग बांलाक ग्रहण याना: पला: न्ह्याके मफुत धा:सा अनेककथंया विकृतिं थाय काइगु निश्चित दु । थुकियालिसं खाली नेतृत्व वर्गयात जक दोषारोपण याना: थ: शुद्ध जुइगु ज्या धा:सा सुनानं याये मजिउ । यदि अथे यात धा:सा अवश्य नं नेवा: एकताया खँ धइगु किसिया क्यनेगु वा जक साबित जुइ । उकिं उम्मे दवारया दाबि याइपिसं थ:गु दायित्व गन थाय गुकथं दु धका: खंके मफुत धा:सा उज्व:पिसं नेवा: एकताया खँ ल्हायेगु हावा बराबर जुइ ।

सर्वपक्षीय...

अवस्थाय अधिकार हे मद्गु अधिकारयात प्रयोग याना: त:मुँज्यायात स्थगित या:गुलिं हे समस्या ब्वलंगु ख: । वय्क:या धापू कथं देय् दबूया त:मुँज्या न्हापा चै त्र महिनाय हे यायेमा:गु अले विधान कथं स्वला जक त:मुँज्या लिच्छ्याये फैगु अवस्थाय आ: वया: त:मुँज्या स्थगित धका: गुगु कथं स्वला थप यायेफै धा:गु ख: व विधान सम्मत मजू धका: नं धयादिल । शाक्यं धयादिल 'त:मुँज्यां न्हूगु नेतृत्व ल्यये मफगु अवस्थाय निश्चित ईया नितिं तदर्थ समिति दयेका: वंगु जूसा बांलाइगु ख: तर अथे मजुल उकिं आ:या कार्य समितिया निर्णययात कया: वैधानिकताया न्हयस: ब्वलंगु ख: । आ: देय् दबूया संरक्षकतसं संगठनयात संरक्षण यायेमा:गु दु । छुं मनु पक्षय संरक्षक मजूसे देय् दबूया संरक्षक जुइमा:गु दु ।

सल्लाहकारपिं नापं सर्वपक्षय सहमति कथं न्ह्या: वने मा:गु अवस्था व:गु दु । यदि केन्द्रीय कार्यसमिति जक याक:चा न्ह्या: वन धा:सा अफ्र नं द्वन्द्व तच्चइगु अवस्था दु । देय् दबूया न्हूगु नेतृत्वया नितिं निर्वाचन मण्डल दयेके धुंक्गु अवस्थाय फुक्क ज्या निर्वाचन मण्डलं याइ बाय छुं निकायपाखें याइगु ख: धका: विधानय स्पष्ट रुपं उल्लेख यानामत:गु कारणं नं थ्व छगूकथं समस्या ब्वलंगु ख: । सामान्यतया: निर्वाचन मण्डल दयेके धुंक्गु अवस्थाय केन्द्रीय समिति स्वत हे विघटन जुइ धका: मनुतयसं थुइका: च्वंगुलिं नं समस्या ब्वलंगु ख: । उकिं आ: देय् दबूया पुलांगु विधान मध्ये धुंक्गु अवस्था अले न्हूगु विधान कथं नं वने मफैगु अवस्था जुया: आ: नेपा:या राजनीतिइ सर्वपक्षीय राजनीतिक सहमति याना: न्ह्या: वनेमा:गु बाध्यकारी अवस्था थें हे देय्

दबूया नं सरोकारवालातय्तगु दथुइ सर्वपक्षीय सहमां तया आधारय न्ह्या: वनेमा:गु अवस्था व:गु दु । थुकिया नितिं देय् दबूया संरक्षकपिसं नेतृत्वदायी भूमिका म्हिते मा:गु अवस्था व:गु दु । मखुसा कन्हय वना: फ्रन फ्रन समस्या ब्वलनीगु नापं नेतृत्वया सवालयात कया: द्वन्द्व तच्चया: वनीगु अवस्था वइ धका: थुइकेमा:गु ई व:गु दु । नेवा:तय्तगु मंका:गु राष्ट्रिय संगठन नेवा: देय् दबू छगू कथं जीवन मरणया अवस्थाय थ्यनाच्वंगु नापं यदि देय् दबूयात न्ह्याके मफत धा:सा नेवा: स्वायत्त राज्यया आन्दोलनय तकं त:धंगु लिच्व: लाइगु खँयात नं सरोकार वालातयसं थुइकेमा:गु अवस्था दु । नेतृत्वय सु वल ? अले सु हयेगु धैगु विषययात मूल विषय मध्येकूसे नेवा:तय्तगु नितिं नेवा: देय् दबू धका: तायेका: वनेमा:गु अले सकल नेवा:तय्तगु मंका:गु संगठन धका: थुइकेमा:गु अवस्था व:गु दु धका: नेवा: नुग: दुपिं नेवा:तयसं धायेगु यानाह:गु दु ।

विधानया सवालया चिन्तन यायेमाःगु खं

सुगत रत्न

नेवाः देय् दबूया खुक्वःगु तःमुंज्यां संशोधित विधान पास यायेगु नितिं समितिं ग्वसाः ग्वःगु खःसा उगु संशोधितविधान न्हयब्वयेगु ज्या कार्य समितिं न्हयाकूगु खः । उगु संशोधित विधानय नं कर्योकथंया कमजोर पक्ष दुगु वाःचायेकाः प्रतिनिधिपिसं थःथःगु राय न्हयब्वयेगु ज्या जुल । खुघौत्यां मल्याकक सुझाव न्हयब्वःगु खःसां नं उगु सुझावयात कःघानाः जक विधान पास यायेमाःगु खः तर उकथं मयासे न्हयब्वःगु विधान हे पास जूगु घोषणा यात । थुकिं यानाः नं बन्द सत्रय तनावं थाय काल । आखिर सुझावयात समावे श मयायेगु कथंया नितिं कार्य समितिं काःगु खःसा सुझाव छाय संकलन यायेमाल धइगु अप्वःसिगु गुनासो दु । याये हे म्वाःगु ज्या यानाः याःगु ज्यायात नं पूर्णता मबीगु थंज्याःगु ज्या तःमुंज्याय जूवंगुलिं नं तनावं थाय काःगु खः । उकिं ज्याइवः न्हयाकेबलय तःधंगु हे दुरदर्शिता माःगु खं वाःचायेकाः न्हयावंसा जक विवाद बलनीमखु । विधानय थःगु मागयात संवोधन मयात धाःसा बन्द सत्रं तकं पिहां वनेगु अर्थात् छगूकथं बन्द सत्र हे वहिष्कार यायेगु तकया ख्याच्चःतकं कार्यसमितियात सुझाव बीगु इवल्य प्रतिनिधिपिसं बिउगु खनेदत । बन्द सत्रयात मर्यादित यायेगु नितिं प्रतिनिधितयगु तःधंगु हे ल्हाः दइ । प्रतिनिधिपिं हे गुगुं नं अधिवेशनय अराजक रुपय न्हयचिल धाःसा संस्थाया गौरवय तकं

घाः लाकीगु स्वाभाविक हे खः । विधान संशोधनथं जाःगु सवालया संवेदनशील मजुल धाःसा प्रतिनिधिपिसं हे सः ल्हवनेगु नं मयाःगु मखु । उकिं हरेक जिम्मेवारपिसं संवेदनशील पक्षयात आत्मसात यानाः न्हयज्यायेमाःगु दु । विधान ब्वनाः न्यकेधुंकाः उकी गाक्कं हे कमजोर पक्ष दुगु वाःचायेके धुंकागु अवस्थाय आः विधान संशोधन महाधिवेशनं पास जुइ धुंकागु घोषणा याःसां हाकनं सहमतीय रुपं सुझाव फुक्व कःघानाः जक पास जूगु तायेकेमाःगु अवस्था दु । यदि थुकथं न्हयां वने मफुत, याकःतिकथं जक खं तयाः न्हयानाच्चन धाःसा कन्हय वनाः देय् दबूया अस्तित्व तकं धरापय लाइगु खनेदु । कमजोर पक्षयात सुधार यानाः न्हयां वनेगु हरेक कार्य समितिया दायित्व खः । उकिया नितिं सरोकारवालापिसं नं थःथःगु थासं उतिकं गहन भूमिका म्हितेमाः । यदि सरोकार वालापिसं थःगु भूमिका ल्वःमंकाः खाली आरो प जक बियाः न्हयां वनाच्चन धाःसा उकथं न्हयाइपिसं नेवाः एकताया नारा बीगु थ्वयेकेगु हास्यास्पद खं जुइ । देश थौं सहमतीय रुपं न्हयां वनाच्चंगु अवस्थाय नेवाः देय् दबूयात नं उकथंया फसं गःगु दु । उकिं सहमतीय रुपं न्हयां वनाः कमजोर पक्षयात चीकाः थौंया इलय नेवाः एकताय बः बीमाःगु दु । गुगुं नं खलः, पुचःया माग जक विधानय समावेश जुइवं सकतां ज्या यायेफइगु ला पक्कां नं मखु । थौं देश संघीयताय

न्हयां वनेत्यंगु इलय नेवाः देय् दबूया विधान नं संघीयताया अभ्यास यायेगु आधारकथं जुइमाःगु खंय प्रतिनिधिपिसं बन्द सत्रय सः ल्हवंगु खः । उकिं स्पष्ट दिशा निर्देशकथं न्हयां वने गुमाभिलाय अलमल जुयाच्चन धाःसा नेवाःत हरे क लागाय लित्ने लाः वनीगु पक्का दु । थुकिया सकतां अपजस कार्यसमितियात बीगु निश्चित दु । उकिं कार्यसमितिं गुकथं पहल यायेमाःगु दु धइगु खं थुगु इलय मू न्हयसः जुयाच्चंगु दु । माःथाय माःथासं जक विशेष बः बियाः न्हयानाच्चन धाःसा देय् दबू हे फलप नइगु निश्चित दु । नेवाः देय् दबूया चुनाव जुइत्यंबलय थ्व जिमि मनू व वयाम्ह मनू धइगु भावना व्यापक रुपं हे ब्वलन । थुकिया नापनापं स्वनिगः दुनेया नेवाः व स्वनिगः पिनेया नेवाः धइगु भावना नं ब्वमलंगु मखु । थ्व छगू ग्यानापुगु पहः खः । स्वनिगलं पिनेच्चंपित दुने च्वपिसं व दुनेच्चंपित पिनेच्चंपिसं गुकथं तिबः बीगु खः धइगु भावना बिना देय् दबूया अस्तित्व मदु । उकिं थ्व तःधंगु खं खः । थः मनू चुनावय त्यात वा थः मनूया ल्हातय आः देय् दबूया नेतृत्व लात धाःसा आः थम्हं बिचाः यानाकथं हाली मुहाली देय् दबुली याये दइ धइगु सुं नं नेवाःया नितिं तःधंगु खं मखु । सफलता व असफलता हे ज्या यायेफइगु पक्ष व विपक्ष खः । उकिं हरेक नेतृत्वय च्वनेगु मनसुवा दुपिसं ज्या याये फइकथंया लकस तयार यानाः न्हया. वनेमाः । विधान जक धकाः हालाच्चने गु स्वयां सहमती झी नेवाः धकाः न्हयां वनेगु दकलय तःधंगु खं खः ।

किपाः नातिकाजी. सुगत रत्न

सुवं

oMh-0Qbhfqf_ ljifo lskf Aj Hof w]w]aMnf
sf; fo\Ajlt sofbllk-knf]fuf]km/ efn'doh'lk; +
g]; =!#@ `hfuf !! -@)^(c; f]h @% ut] bg]
!@x!* ; f0hof lskf 5]nof xof lbt 0gfk ofgf .

स्वापुः

gftlsfhl dxhg -(*\$!\$)*\$\$@
; /Qb|eQm >]7 -(*%!)(((\$&@_
k]ht zfSo -(*\$!@@\$\$&#_

नेवाः पत्रकार राष्ट्रिय दबू, येँ जिल्ला